

Kávét termelt egy magyar gazda a szegedi homokon.

(A Szege tudósítójától.) Jóképű tanyai gazda kopogtatott be kedden reggel a polgármesteri hivatalba. Hóna alatt papírba takart hosszú csomagot szorongatott és illedelmes kalapforgatás közben megérdeklődte, vajon lehetne-e a nagyságos polgármester urral szót váltani. A torony harangja alig kondította még el a nyolc órát, az előszobában csak a polgármester pörge bajszu huszára állott, aki értésére adta a túl korai látogatónak, hogy a méltóságos ur még nincs a hivatalában, majd csak úgy kilenc felé jön be. Gazduram gondolkodott egy darabig, napstűtött homlokán ráncok képződtek, majd kisvártatva ismét megszólalt: „Kérem tisztólettel, ha nem esik terhire, mondja még a polgármester urnak, hogy Goda András kereste Röszt. Aztán ezt a csomagot is adja át. Mondja még azt is, hogy nem volt érközésöm tovább, nem várhattam még, pedig leginkább vele szerettem volna érközni. Isten áldja.” Átadta a hosszú csomagot és lassan ballagott le a lépcsőn, vissza a türelmetlenül várakozó kocsihoz. A polgármesteri huszár pedig óvatossan elhelyezte a polgármester szobájában az ismeretlen tartalmu ajándékot. A polgármesternek azután, amikor pontosan kilenc órakor megjelent hivatalában, bejelentette a történetet.

A spárgával átkötött csomag kibontása után derült csak ki, hogy miről van szó tulajdonképpen. A csomagban ugyanis három különös formájú növény volt, az ördög se látott erre mifelénk ilyent. A szára úgy másfél méter magas, tetejében szivalaku halványzöld levelek, lejjebb számtalan fekete hüvely lógott a szárról, hasonló a cukorborsó hüvelyéhez, csak kisebb és keményebb. Volt a csomagban még egy kisebb csomag is. A polgármester azt is fölbontotta és négy szem kávé gurult ki belőle,

jobban mondva csak egy szemről állapította meg a polgármester első látásra, hogy kávé, a másik három is olyan kávéformájú volt, de nagyobb és koromfekete. Amikor jobban megvizsgálta, kiderült, hogy az is kávé, csak hogy hantolatlan. A növény hüvelyében szintén kávé találtak a vizsgálódó kezek, szép formájú, valódi kávé, amilyen csak tengerentúl terem. De Goda András megtermelte a rösztet fekete földben is. Hogyan, az az ő titka. Érdeklődésünkre azután megtudtuk, hogy Goda András a háború előtt évekig élt Kaliforniában és a hatalmas kávéültvényeken dolgozott. Kis vagyonkát dolgozott össze magának és amikor hazahajította a honvágy, földet vásárolt rajta Rösztén. Aztán kitért a világháború, a kemény évek végigviharoztak a világon, de Goda András fejéből nem verték ki azt a gondolatot, ami már ott messze, a tengerentúli országban megérlelődött benne. Állandóan foglalkoztatta a kérdés, hogy amit az amerikai föld megtermel, miért ne teremné meg a zsíros magyar humus is. A háborúnak is végeszakadt azután és Goda András megkezdte a kísérleteket. Sokféle kávémagot hozott haza Amerikából, mindegyik fajtának ismerte a szokását, tudta, ki melyik bánásmódot kedveli. Eleinte kudarcra végződtek a kísérletek, de a kudarc nem kedvelletette el a kitaráshoz szokott értelmes gazdát, tovább dolgozott és biztosan tudta, hogy egyszer csak sikerül a kísérlet. Nem csalódott. Az idén végre nagyszerűen sikerült. A siker kézzelfogható bizonyítéka ott van, a polgármester szobájában. A különös formájú növények, a fekete kávéhüvelyek, a hantolatlan kávészemek büszkén hirdetik, hogy Goda András rösztet gazda kávé termel a magyar humuson.

Egy kis házszabályvita.

(A Szege budapesti tudósítójától.) A nemzetgyűlés mai ülését fél 11 óra után nyitotta meg Scitovszky Béla elnök. Strausz István személyes kérdésben szólal fel és reflektál Örfy Imre előadói beszédére.

Az elnök jelenti, hogy az indemnitás általános vitája befejeződött, a zárszó joga megilleti azokat a képviselőket, akik határozati javaslatot adtak be és ezt legalább kilenc képviselő aláírta. Jelenti, hogy sokorópátkai Szabó István külön véleményét adott be a 13. szakaszra vonatkozóan, őt tehát a szó ennek a szakasznak a tárgyalásánál illeti meg.

Zárszó jogán először Baross János szólal fel, aki megismétli a földreformnovella tervezetere benyújtott határozati javaslatát. Kéri annak elfogadását.

Örfy Imre előadó személyes kérdésben válaszol Strausz Istvánnak. Kijelenti, hogyha valaki bebizonyítja azt, hogy ő megvádolta a számvevőszék tisztviselőit, akkor levonja ennek konzekvenciáit.

Házszabályvita.

Ezután Gadl Gaszton a zárszó jogán szólal fel.

Az elnök figyelmezteti, hogy általános vitának nincsen helye, felszólalása csak azon keretek között mozoghat, amelyhez határozati javaslatai szólnak. (Felkiáltások az ellenzéken: Ez nem áll, ez nívum!)

Gadl Gaszton: Az elnök ur figyelmeztetését köteles tisztelettel fogadom, a házszabályok értelmében az elnök urral nem vitatkozom. Elállok a szótól, leülök, de nyomban szót kérek a házszabályokhoz.

Erre Gadl Gaszton leül egy pillanatra, a következő pillanatban felkel a helyéről és a házszabályokhoz kér szót, amit az elnök megad.

Gadl Gaszton: A házszabályok nem mondják és ha a Ház egész eddigi történetét nézzük, nem látjuk sehol benne nyomát, hogy a zárszó jogán nem lehet felszólalni a vita egész anyagához. Megengedem, hogy lehet olyan elnöki felfogás, amely az eddigi gyakorlattal szembe helyezkedik, de konstalálom, hogy ez az elnök egyéni felfogása, amely a Ház történetében nem nyer fedezetet.

Scitovszky Béla elnök kijelenti, hogy fenn tartja felfogását. Lehet, hogy régebben a zárszó jogán megengedték a tárgytól való eltérést, akkor azonban nem tárgyaltak sürgősség alatt,

mert a sürgősségnél még csak kérni sem lehet a tárgytól való eltérést.

Gadl Gaszton: A parlamentáris tanácskozás rendje az, hogy ha a nemzetgyűlés magáéva teszi az elnök indítványát, akkor aszerint működik, vagy tanácskozik, de mert ez lehetlenné tenné azt, hogy a javaslatához megegyezzen felszólalhatson bármely képviselő, ennél fogva nem fogadhatja el az elnök álláspontját.

Szakács Andor a házszabályokhoz kér szót. Sérelem esnék, ha nem terjeszkezhetnek ki a határozati javaslatokra. Én az általános titkos választójog törvénybeiktatásáról terjesztettem be határozati javaslatot, azonkívül külpolitikai kérdésekről beszéltam. A külügyminiszter ur kijelentése szerint, amit én a külpolitikáról mondtam, az téves. A zárszó jogával akartam élni, hogy ezekre a miniszter ur részéről elhangzott vádakra megadjam a felelet. Lehettenség, hogy a kormánynyilatkozatokra ne lehessen reflektálni. Kéri a Házat, hogy ebben az értelemben tekintse a házszabályokat és adja meg a lehetőséget ahhoz, hogy azok, akik a vitában részt vettek és részben határozati javaslatot is terjesztettek be, a vita teljes anyagára tehessek meg újra észrevételeiket.

Scitovszky Béla elnök: A házszabályok megadják a jogot, hogy bármely képviselő felszólaljon, de a határozati javaslatoknak nem lehet más céljuk, hogy a vita végén a javaslatok indokait kifejtessék a képviselők. E tekintetben nem is enged semmiféle korlátozást az elnökség.

Szilágyi Lajos: A miniszterelnök beszédje jóformán elejétől végig vitatkozás Gál Gasztonnal. Hogyan reflektáljon Gadl Gaszton a miniszterelnök beszédére, amikor előttünk teljesen új felfogással az elnök ur csakis a határozati javaslatokhoz enged szólni.

Ha ezt előre tudtuk volna, akkor az ellenzék azonos szövegű határozati javaslatokat fogalmazott volna, mindazokra a kérdésekre nézve, amelyek tárgyában még felszólalni kívánunk.

Amióta Gál Gaszton beszélt, nemcsak szónoklatok hangzottak el itt a nemzetgyűlésen, egyéb is történt kint az országban. Az elnök ur nagyon jól tudja ennek a törvényjavaslatnak a történetét. A pénzügyminiszter ur zárt borítékban nyújtotta be és csak a pénzügyi bizottsághoz való utasítását kérte. Már ezzel is súlyos sérelem ért bennünket, mert a szakbizottság

nem is látta és nem is tárgyalta a javaslatot. A pénzügyi bizottság is határozatképtelen volt. Nem egy szakaszt csak egy szólébbséggel fogadtak el és amikor ez ellen szót emeltem, azzal intettek le, hogy nem vagyok tagja a pénzügyi bizottságnak, nincs jogom felszólalni.

Két hónapig szólanul figyelte a vitát a kormány egy-egy ügyeletes miniszter utján, aki itt volt a teremben, azután az elnökség bezárta a vitát és akkor alighogy vége volt az általános vitának, öt-hat perc múlva két új szakaszt küldenek le a Ház tisztviselőivel a nyomdából, melyet még be akarnak venni az indemnitási törvényjavaslatba. Nem fogunk visszaélni azzal, ha az elnök ur megváltoztatja véleményét.

Farkas Tibor is a házszabályokhoz kér szót. Az elnök felfogásával szemben azt javasolja, hogy a Ház hozzon határozatot, amellyel megengedi a tágabb felszólalást.

Scitovszky Béla elnök: A nemzetgyűlésnek nem áll módjában erről a kérdéstről határozni.

Szilágyi Lajos: Vessük fel a bizalmi kérdést!

„Nem kell a munkapárti szellem.”

Az elnök ismertet egy precedenst a régi képviselőházi naplóból, amikor Náray elnök ugyanugy alkalmazta a házszabályok idevonatkozó paragrafusát, mint most ő Gál Gasztonnal szemben. (Pikler Emil: Nem kell a munkapárti szellem!)

Farkas István azt fejtegeti, hogy ez a precedens nem fedi a mostani helyzetet.

Gadl Gaszton újra felszólal. Megállapítja, hogy régebben az indemnitás csak felhatalmazást adott, ma azonban az indemnitási javaslatban minden benne van és ha eszébe jut valakinek, még a román uniót is beleteheti. Mint hogy ilyen fontos kérdésekről van szó, ragaszkodjunk eredeti álláspontjához.

Östör József: Két új szakasz készült az indemnitáshoz és ez megdönt minden gyakorlatot.

Szilágyi Lajos: Ez puccs!

Östör József: Magáéva teszi az előtte felszólalók véleményét.

Scitovszky Béla elnök: Az új szakaszok még nincsenek beérkezve. A házszabályok értelmében a képviselőket a zárszó joga csak a beérkezett határozati javaslatokhoz illeti meg. (Szilágyi Lajos: Menjünk haza! Friedrich István: Így nem tárgyalunk tovább!)

Az elnök kéri, hogy az eddigi gyakorlatot kövessék most is.

„Az elnök felfogása még nem házszabály.”

Gadl Gaszton: A zárszó jogán ki lehet terjeszkedni a vita egész anyagára. Az elnök felfogása még nem házszabály. Az elnök is tevékeny. Én gyakran beláttam a tévedéseimet és reparáltam. Ha az elnök ur most nem akarja reparálni tévedését, akkor a döntőbíró csak a Ház lehet.

Az elnök: A magam részéről nem osztom Gál Gaszton képviselő felfogását és megmaradok a magam álláspontja mellett.

Szakács Andor a házszabályokhoz kér szót. Megállapítom — ugymond —, hogy a nemzetgyűlés az elnök úr házszabálymagyarázatát sohasem tette magáévá. Ha nekünk a gyakorlat az irányadó, akkor ez nem lehet más, mint magának a nemzetgyűlésnek a gyakorlata. Nem lehet irányadó az, hogy a parlamentarizmus sötét korszakaiban egyes elnökök hogyan magyarázták a házszabályokat. Minket nemcsak azért küldtek ide, hogy óriási adókat ugyszólván hozzászólás nélkül megszavazni engedjünk, amelyeket ugyszólván becsempésztek az indemnitási javaslatba, mert mindeddig nincsen még az erre vonatkozó javaslat beérkezve. Mikor fogja ezt a kormány megtenni, amikor a részletes vita véget ért, vagy a harmadszori olvasás után? A kormány tagjai megtették észrevételeiket az ellenzék kifogásaival szemben, míg az ellenzék el akarják tünni attól a jogtól, hogy ezekre megtegyék észrevételeiket.

Propper Sándor a házszabályokhoz kér szót: Azokban az időkben, amikor az elnök ur által közölt precedensek történtek, stabil politikai és gazdasági viszonyok voltak és az indemnitási vita kezdetén is hét centimeon állott a korona Zürichben, míg ma három centimeot adnak egy korondért. Tehát egészen új gazdasági helyzet előtt állunk és az új helyzet által keletkezett új problémákhoz és szempontokhoz az ellenzék köteles az indemnitási vita folyamán hozzászól-